

Beskrivelse

Den svagt stigende moræneflade afbrydes brat i den stejle og høje kystklint som blotlægger de geologisk interessante kridt- og kalklag. Forstranden er smal og sammensat af flintesten. Kulturgeografien på morænefladen har en tæt tilknytning til klinten. Morænefladen dækkes af et åbent landbrugslandskab, som nogle steder afløses af dels militære anlæg og dels råstofgrave.

Stevns Klint

Dokument01:
Overordnet beskrivelse af kommunen

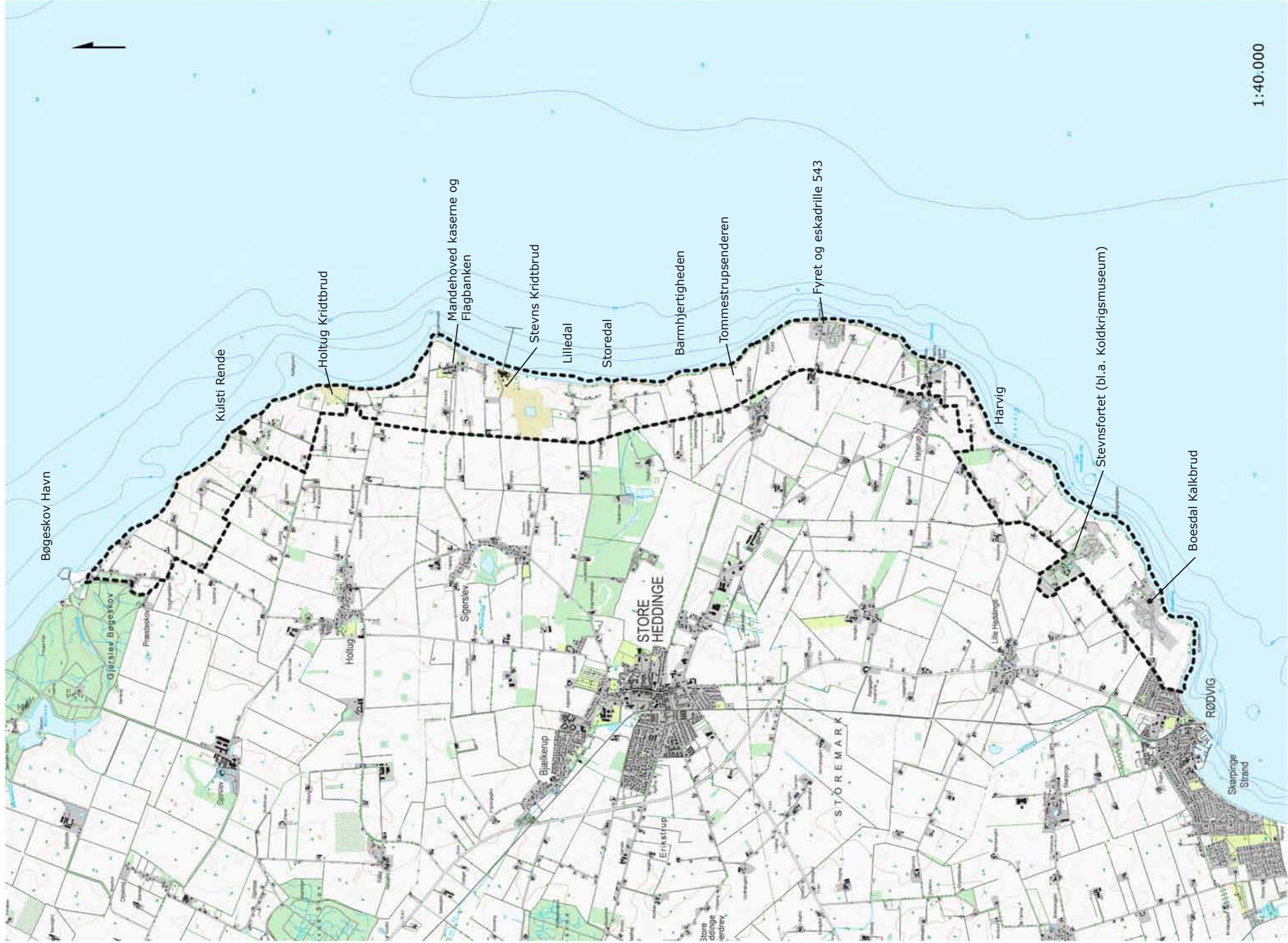
Dokument02:
Landskabskarakterbeskrivelser

Dokument03:
Implementering i kommuneplan 2013

Dokument04:
Implementering i administrationen

1 Stevns Klint

- 2 Højstrup Kystnære Landskab
- 3 Store Heddinge Moræneflade
- 4 Gjorslev Herregårdslandskab
- 5 Strøby Småskala Landskab
- 6 Tryggvælde Ådal
- 7 Hårlev Landbrugsflade
- 8 Vallø Dødislandskab
- 9 Vallø Skov- og Herregårdslandskab

1:40.000

Stevns Klint

Beskrivelse

Vurdering

Anbefalinger

Landskabsanalyse

År: 2011

Projektleder:

Anka Nordvig Sonne, Landskabsarkitekt

Projektgruppe:

Sara Berg, Kommuneplanlægger
Anni Juul Jørgensen, Geolog
Steen Roed, Natur- og Vandløbsmedarbejder

Styregruppe:

Berith Burkandt (formand),
Leder af Natur og Miljø
Susanne Hartmann Rasmussen,
Afdelingschef for Teknik & Miljø
Sara Berg, Kommuneplanlægger

Fotos:

Anka Nordvig Sonne

Baggrundskort:

Kort- og Matrikelstyrelsen
Copyright KMS

Indholdsfortegnelse

Beskrivelse	6
Nøglekarakter	6
Beliggenhed og afgrænsning	6
Landskabskarakteren	6
Landskabskarakterens oprindelse	6
Naturgrundlag	7
Kystrelaterede naturgeografiske forhold	8
Arealanvendelse	9
Rumlige og visuelle forhold	11
Visuelle sammenhænge i kystlandskabet	13
Nøglefunktioner, udviklingstendenser og planlagte ændringer	14
Vurdering	16
Karakterstyrke	16
Særlige visuelle oplevelsesmuligheder	17
Tilstand	18
Sårbarhed	19
Anbefalinger	20
Anbefalinger til områdets planlægning og forvaltning	20

Beskrivelse

Nøglekarakter

Den svagt stigende moræneflade afbrydes brat i den stejle og høje kystklint som blotlægger de geologisk interessante kridt- og kalklag. Forstranden er smal og sammensat af flintesten. Kulturgeografien på morænefladen har en tæt tilknytning til klinten. Morænefladen dækkes af et åbent landbrugslandskab, som nogle steder afløses af dels militære anlæg og dels råstofgrave.

Beliggenhed og afgrænsning

Området ligger østligst i kommunen og afgrænses af Østersøen mod øst, Gjorslev Bøgeskov i nord og Rødvig i syd. Grænsen mod vest er mere diffus, fordi morænefladen og landbrugslandskabet er det fremherskende i begge områder. Grænsen ligger mellem landbrugslandskabet med de store fritliggende gårde og landbrugslandskabet med små husmandssteder og andre anlæg som har direkte tilknytning til klinten.

Landskabskarakteren

Morænefladen med det åbne landbrugslandskab og de mange små samlinger af husmandssteder er det umiddelbart fremherskende. Dette landskab afbrydes brat af Stevns Klint, og området rummer tre kridt- og/eller kalkbrud, hvoraf to ikke længere er aktive og 3 tidligere militære anlæg fra den kolde krig. Det er et særdeles oplevelsesrigt område.

Landskabskarakterens oprindelse

Husmandsstederne er etableret i forbindelse med udskiftningen omkring år 1800. Men flere nye lag er kommet til siden. Koldkrigsanlæggene stammer fra 1960'erne og kridt- og kalkbruddene afspejler industrialiseringen fra begyndelsen af 1900-tallet op til i dag med Stevns Kridtbrud som stadig er i produktion.

Klinten og havet er vigtige elementer i områdets nøglekarakter.

Pyramiden i det tidligere Boesdal Kalkbrud er en gammel lagerbygning.

Tidligere militært anlæg med jordvolde og asfalterede køreveje.

Klintens lagdeling ses i dette profil i Boesdal Kalkbrud.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Morænefladen afbrydes pludseligt af den op til 41 meter høje kystklint, som blotlægger grænsen mellem kridt- og tertiærtiden. Imellem de to lag findes et tyndt lag af såkaldt fiskeler¹, som stadig er genstand for forskning, fordi det stammer fra et meteornedslag og vulkansk aktivitet, og fordi det muligvis kan forklare dinosaurernes uddøen.

Jordtype

Moræneler ligger i et meget tyndt dæklag på ca. 2 m (alle steder under 5 m) direkte oven på Daniensfladen², som består af kalk. Strandbredden består af kalk, kridt, flint og forskellige ledeblokke (eksempelvis granit af en bestemt type, som kan findes i klipper andre steder i verden og dermed giver os viden om isens bevægelsesmønster under istiden).

Terræn

Den jævnt stigende moræneflade brydes pludseligt i en lodret kystklint. Enkelte lavninger/dale i terrænet findes ved Storedal, Lilledal og Kulsti Rende. De er orienteret ud mod kysten, og har tidligere ledt ferskvand ud til klinten og havet. Desuden er den oprindelige terrænform ændret kraftigt flere steder grundet råstofgravning og militære formål.

Vandelementer

Der er søer i Stevns Kridtbrud og Holtug Kridtbrud. I Storedal findes et rørlagt vandløb. Men havet udgør det klart dominerende vandelement for dette område.

¹ Få centimeter tykt, mørkt lerlag, der, i modsætning til hvad navnet antyder, indeholder meget få fiskerester. Laget markerer grænsen mellem Kridt og Tertiær (ca. 65 mio år). Den Store Danske, Gyldendals åbne encyklopædi.

² Geologisk betegnelse for jordlaget, som er 65-60 mio år gammelt og adskiller sig fra skrivekridtet, som er endnu ældre.

Rødvig byfront af parcelhuse (udkørsel fra Rødvig mod øst).

Kystrelaterede naturgeografiske forhold

Farvandsområde

Stevns Klint ligger ud til Østersøen, som er et åbent indre farvand. Modstående kyster kan ses i klart vejr. Det drejer sig om Møns Klint og Skanör (20 km væk). Øresundsbroen og industribygninger i København kan også ses i det fjerne.

Kysten er et abrasionsflak, hvilket betyder at kysten eroderes af bølgerne. Det fine materiale, sand, kalk og kridt transporteres væk og efterlader flintestenene tilbage på det smalle kystforland.

Dybdeforhold

Inden for 500 m fra kysten når havbunden en dybde af 10 m.

Vindekspønering

Kysten er østvendt, og ligger derfor i læ for den fremherskende vindretning.

Strandbredden

Bredden af stranden varierer og ændres i takt med strømforhold og erosion. Strandbredden består primært af flintesten, og lejlighedsvist skylles sand op på bredden nogle steder. Desuden kan strandbredden bestå af materialer fra den eroderede klint, dvs. kalk, flint og kridt. Enkelte ledeblokke kan også findes. Strandbredden er sparsomt bevokset pga. den skiftende vandstand og materialevandringen.

Strandbredden består af flintesten.

Den lange pier ved Stevns Kridtbrud.

Arealanvendelse

Bevokningsstruktur

Bevokningen er sparsom. Der er en lille skov ved Maglehøj sydvest for Højerup. Vejtræerne langs Korsnæbsvej og Hærvejen markerer områdets grænse mod vest. Bevokningen har mere naturpræg omkring Boesdal Kalkbrud, Stevnsfort, Højerup Kirke, Stevns Fyr, Holtug Kridtbrud og i Højerup ved Højeruplund. Der er en frugtplantage ved Kulsti Rende. Desuden findes der enkelte levende hegn og bevoksede diger.

Dyrkningsform

Markerne dyrkes intensivt med landbrugsafgrøder. På de nævnte mere naturprægede arealer er dyrkningsformen ekstensiv og varetages af kommunen eller Naturstyrelsen.

Bebyggelsesstruktur

På små stikveje op mod klinten ligger små husmandssteder. Barmhjertigheden er en samlet bebyggelse af husmandssteder langs en lille stikvej. Harvig, Storedal og Lilledal er mindre samlinger af husmandssteder. Ellers er der få store gårde. I syd afgrænses området af Rødvig byfront, som består af parcelhuse.

Kulturhistoriske helheder og enkeltelementer

Råstofgravning: Boesdal Kalkbrud med den pyramideformede lagerbygning og Holtug Kridtbrud.

Militæranlæg (tidligere): Fyret og Eskadrille 543 og den tidligere kaserne, Stevns Naturcenter og Flagbanken ved Mandehoved samt Koldkrigsmuseum Stevnsfort.

Desuden er der Højerup kirker og kirkegård.

Tekniske anlæg

Der er mange antennemaster samt radaranlæg i forbindelse med de tidligere militære anlæg. Tomme-strupsenderen er høj og står på bar mark. Den lange pier ved Stevns Kridtbrud strækker sig ud i havet. Et mindre kystsikringsanlæg er anlagt nedenfor Højerup Kirke. Stevns Kridtbrud er en aktiv råstofgrav med produktionsbygninger syd for Mandehoved.

Holtug Kridtbrud.

Rumlige og visuelle forhold

Visuelle barrierer

- Skovbryn
- Byfront
- Terræn

Oplevelsesrige delområder

- Kulturmiljø
- Naturmiljø

Vigtige udsigtsforhold

- Udsigtspunkt
- Langt udsyn (evt. til orienteringspunkt)

Dominerende enkeltelementer

- Bygninger og anlæg (kulturhistorisk)
- Allé
- Markant terrænform
- Bygninger og anlæg (industriel)
- Højspændingsledning
- Teknisk anlæg lineært (vej, jernbane)
- Teknisk anlæg

- Landskabskarakterområde
- Kommunegrænse
- Kystforlandsgrense

1:52.000

Stevns Kridtbrud ses som et hul i morænefladen. De tekniske anlæg er placeret nede og påvirker dermed ikke landskabet i særlig grad.

Rumlige og visuelle forhold

Karaktergivende landskabselementer og rumlige visuelle forhold

Vejtræer langs med Hærvejen og Korsnæbsvej opdeles sammen med de levende hegn landbrugsfladen. I kontrast hertil ligger der områder med naturpræg i forbindelse med både kridt- og kalkbruddene og de militære anlæg, disse områder adskiller sig på grund af de kraftige terrænændringer, der er foretaget. Klinten er det overordnede karaktergivende landskabselement, men den er kun synlig glimtvis, når man færdes i området.

Oplevelsesrige delområder og enkeltelementer

Boesdal Kalkbrud: Et tidligere kalkbrud, hvor oplevelserne byder på en væg af blotlagt profil indrettet med amfiteater, den fascinerende bygning Pyramiden, hvoraf kun toppen ses udefra, et overdrev, udsigt over vandet og oplevelse af klinten.

Koldkrigsmuseum Stevnsfort: Oplevelsen ligger her mest under jorden i det militære anlægs underjordiske gange. Men terrænet ovenover er et naturpræget område, hvor kanoner og raketbatterier er lejret ind i terrænet.

Højerup Gl. Kirke med omgivelser: Kirken ligger spektakulært ude på klintens kant. Noget af den er styrtet i havet og det giver mulighed for en fantastisk udsigt fra kirken over havet og dele af klinten. Omgivelserne har parkkarakter med en lille sø, græs og træer. Her er mulighed for at komme ned på forstranden ad en stejl trappe.

Fyret og Eskadrille 543: Fyret står på klintens højeste punkt, det har sin helt egen historie og herfra kan man se Øresundsbroen, Skanör og havets vide udstrækning. I tilknytning til fyret ligger Eskadrille 543, som er et koldkrigsanlæg med stejle ramper og bunkers.

Stevns Kridtbrud: Kridtbruddet er stadig i produktion. Her er oplevelsen det meget store hul, hvori en helt anden karakter gør sig gældende med de industrielle fabriksbygninger, de hvide flader, udsigten og den enorme pier, som bruges til transport af produktet ud til lastning af skibe. Pieren står på nogle store betonpiller og har en imponerende stålkonstruktion.

Mandehoved/Flagbanken: Et kasernebyggeri og tilhørende radaranlæg udgør sammen med et tidligere soldaterhjem den tidligere militære ramme om stedet. Området er udflugtsmål for fugleentusiaster, og her er

Stevns Kridtbruds produktionsanlæg. Farvesætningen passer godt til det hvide kridt.

også mulighed for at se dele af klinten.

Holtug Kridtbrud: Et tidligere kridtbrud, som giver mulighed for både kultur- og naturoplevelser. Området er udpeget som Natura 2000 pga. Stor Vandsalamander, som lever i søen. Området har overdrevskarakter og giver mulighed for at komme ned til stranden og se klinten.

Trampestien: Hele vejen langs klintens øverste kant er der mulighed for at vandre ad en smal sti. Herfra er der adgang til alle de oplevelser, som findes langs klinten.

Påvirkning fra tekniske anlæg, byudvikling eller andre landskabselementer

De tidligere militære anlæg er i høj grad udstyret med tekniske anlæg, i form af antennemaster, radarer mv. Områderne præges også af trådhegn. Områdets grænse mod syd præges af Rødvigs byfront, som udgøres af villahuse. Ved Tømmestrup står en høj antennemast, som også fungerer som orienteringspunkt i området.

Visuelle relationer til naboområder

Naboområdets tekniske anlæg i form af vindmøller og store gårdanlæg påvirker i høj grad også dette område. Der er to vindmøllegrupper med hver tre møller hhv. i syd og i nord.

Fra området ses Lille Heddinge Kirke og mølle. Landbrugslandskabet fortsætter fra dette område videre ind i område 03 Store Heddinge Moræneflade og breder sig ud i en lidt større skala.

Den visuelle forbindelse til klint og hav er fraværende fordi den dyrkede moræneflade stiger jævnt helt ud til klintekanten. Toppen af pyramiden i Boesdal er akkurat synlig.

Visuelle sammenhænge i kystlandskabet

Selvom området er smalt og har en høj grad af tilknytning til kysten, er det langt fra alle steder, hvorfra man kan se vandet eller klinten. Dette skyldes, at morænefladen først stiger ud mod kysten, hvilket er atypisk for et kystlandskab og for det andet, at den ligger ret højt over vandoverfladen eller normal 0. Det betyder, at man kan være meget tæt på kysten uden at kunne se vandet eller kysten.

Kystlinjen er overordnet konveks, men er sammensat af flere små delstrækninger som kan have et konkavt forløb. Derfor er det muligt at se på langs af kysten og nogen steder at se et langstrakt kystforløb prydet af den imponerende klint.

Fra Rødvig og den sydlige del af området kan man i klart vejr se Møns Klint og kystlinjen ind mod Nyord i Fakse Bugt. Fra de punkter, hvor man har god udsigt over havet, kan man se Øresundsbroen og Skanör i Sverige samt industrialæggene i København.

Møns Klint skimtes i det fjerne.

Øresundsbroen kan lige anes i horisonten (billedet er manipuleret for at 'fremkalde' broen).

Nøglefunktioner, udviklingstendenser og planlagte ændringer

Nøglefunktioner

Områdets nøglefunktioner er de naturskønne og oplevelsesrige delområder, klintens overraskelsesmoment, som det pludselige og meget iøjnefaldende landskabsэлемент, når det glimtvis afsløres fra et ellers tilsyneladende hverdagslandskab med marker, levende hegn og husmandssteder.

Udviklingstendenser

Udviklingstendenserne ifølge de to kort på næste side har været etablering af kalk- og kridtbrud og fortsat udvinding ved inddragelse af nye arealer. De (tidligere) militære anlæg er også kommet til i nyere tid. Ellers er mange strukturer genkendelige mellem det gamle og det nye kort på næste side. Nogle levende hegn er fjernet, der er kommet lidt flere ejendomme til, og nogle er gravet væk.

Planlagte ændringer

Stevns Klint er optaget på tentativlisten til UNESCO verdensarv. I den forbindelse er der planer om at udvikle nogle af besøgsstederne, for at gøre dem tilgængelige og mere attraktive for flere turister.

Den tidligere kaserne på Mandehoved skal omdannes og planlægges til en ændret anvendelse.

Eskadrille 543 skal udvikles som rekreativt område.

I Højerup er der brug for ekstra parkeringspladser, og der er planer om et forbedret trappeanlæg samt en anløbsbro til dem der kommer sejlene fra fx Rødvig.

Boesdal Kalkbrud bruges i dag til rekreative formål og kulturelle begivenheder. Der er behov for flere bygningsmæssige faciliteter for at udvikle disse aktiviteter og muligvis også nogle bedre befæstede stier og arealer i tilknytning til Pyramidens indgang.

Det er desuden planlagt at forbedre og udvikle de særlige næringsfattige kalkoverdrev, som findes bl.a. i Boesdal og Holtug, ved koldkrigsmuseum Stevnfort, ved fyret, syd for Højerup og ved Stevns Kridtbrud. Da de er levested for Markfirben ønskes de udvidet og bundet sammen.

Høje Målebordsblade, målt i 1891-92.

Topografisk kort fra 2008 (DTK/Kort25).

Vurdering

Karakterstyrke

Særligt karakteristiske områder

K1: Holtug Kridtbrud, et nu nedlagt kridtbrud, hvor klintens materialer kan opleves fysisk og visuelt. Beplantningen er urteagtig og danner et kalkoverdrev. I bunden er der en sø med klart vand og salamandre. Området er særlig karakteristisk fordi samspillet mellem kulturlaget (råstofgrav) og naturgrundlaget (råstofforekomst) opleves særlig tydeligt.

K2: Stevns Kridtbrud, et igangværende kridtbrud, hvor kridt stadig udvindes og forarbejdes. Ved kridtbruddet er der etableret et kalkoverdrev - en begyndelse på det som i fremtiden må forventes at karakterisere stedet (efter endt produktion).

K3: Boesdal Kalkbrud, et nedlagt kalkbrud med en pyramideformet lagerbygning. Området bruges rekreativt, og også her er der kalkoverdrevsbeplantning.

Karakteristiske områder

K4: Områderne mellem de øvrige delområder er karakteristisk som et landbrugslandskab med husmandssteder. Moræneleret ligger som et tyndt lag oven på kalken og udnyttes som god dyrkningsjord.

Karaktersvage områder

K5: Området er beplantet med skov, hvilket adskiller sig fra arealanvendelsen i området i øvrigt.

Kontrasterende områder

K6: Mandehoved Asylcenter (tidligere kaserne), Naturcenter og Flagbanken. Området præges af tekniske anlæg, hegn og kasernebygninger i form af store garager og beboelsesbygninger. Terrænet er tydeligt modelleret til flade plateauer som passer til bygningernes funktioner.

K7: Fyret og Eskadrille 543. Område til tidligere militære formål. Terrænet er kraftigt ændret med tekniske skråninger, affyringsramper og beskyttende volde. I dag er området ikke længere militært og bruges til rekreative formål.

K8: Stevnsfortet er nu delt op i to nye anvendelser på hver side af vejen, hhv. lukket institution og koldkrigsmuseum. Området præges af kasernebygninger, trådhegn og antennemaster samt terræntilpasninger. Museet ligger primært under jorden, da fortet lå gravet ind i klinten. Over jorden findes radarer og militært udstyr og desuden en mere naturpræget beplantning.

K9: Området omkring Højerup Kirke præges dels af kalkoverdrevsbeplantning mod syd og dels af en skovplantning i nord.

Klinten skaber gode udsigtsmuligheder over havet og klinten selv.

De to fyr.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Området byder på en række særlige visuelle oplevelsesmuligheder, som især knytter sig til de oplevelsesrige delområder, men som gør sig gældende i hele området. De særlige visuelle oplevelsesmuligheder opstår pga. de mange niveauer i området. Oppe på fladen, nede i et hul/brud, nede på stranden foran den høje klint, fra vandet osv. Det er altså områdets relief som gør det specielt og særligt oplevelsesrigt både rumligt og visuelt.

V1: Holtug Kridtbrud. Herfra ses klinten ved Mandehoved. Desuden er her en særlig natur som har fået plads til at udvikle sig i det nedlagte kridtbrud.

V2: Mandehoved asylcenter (tidligere kaserne) og Flagbanken. Herfra er der også en god udsigt og man kan opleve fugletræk. Det er ikke muligt at komme ned til stranden.

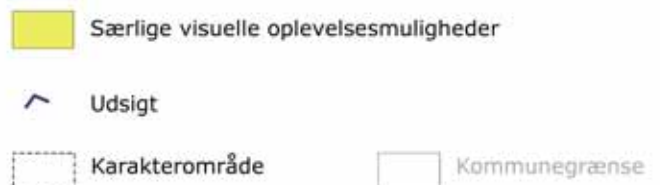
V3: Stevns Kridtbrud: Her er det største af kridtbrudene, stadig i produktion. Her kan opleves store maskiner og særligt den lange transportpier ud i havet er imponerende.

V4: Fyret og Eskadrille 543. Her er klintens højeste punkt i 41 meters højde og det byder selvsagt på en rigtig god udsigt over Øresund. Et endnu højere punkt er skabt inde på det militære område, hvor en rampe fører op til et plateau, som er omdannet til opholdsplads. Der er to fyr på stedet, det ældste er bygget sammen med fyrmesterboligen, mens det nyeste er udformet som en høj cylinderformet selvstændig bygning.

V5: Højerup gl. kirke og landsbymiljø. Den gamle kirke ligger dramatisk yderligt på klinten. Den har mistet sit kor til havet. Man kan komme helt ud til kanten ved at gå ind i kirken. Desuden er der mulighed for at komme ned til stranden ad en stejl trappe.

V6: Stevnsfort. Det tidligere militære område består af en overjordisk kaserne, et mobilt luftværn og et underjordisk fort. Her kan klinten opleves indefra, når man på en guidet tur kommer ned i de underjordiske gange og kontrolrum. Over jorden ses to store kanoner og udstillede missiler og raketter mv.

V7: Boesdal Kalkbrud. Den hvide kalk og naturen som er tilpasset de næringsfattige forhold udgør sammen med den store pyramideformede lagerbygning en helhed som opfordrer til at gå på opdagelse. Her er gode udsigtsmuligheder, direkte adgang til den stenede strand og rekreative muligheder.

Vandet ses fra vejen mellem Lille Heddinge og Rødvig.

I baggrunden begyndende tilgroning af klintekanten.

Tilstand

Områder i god tilstand

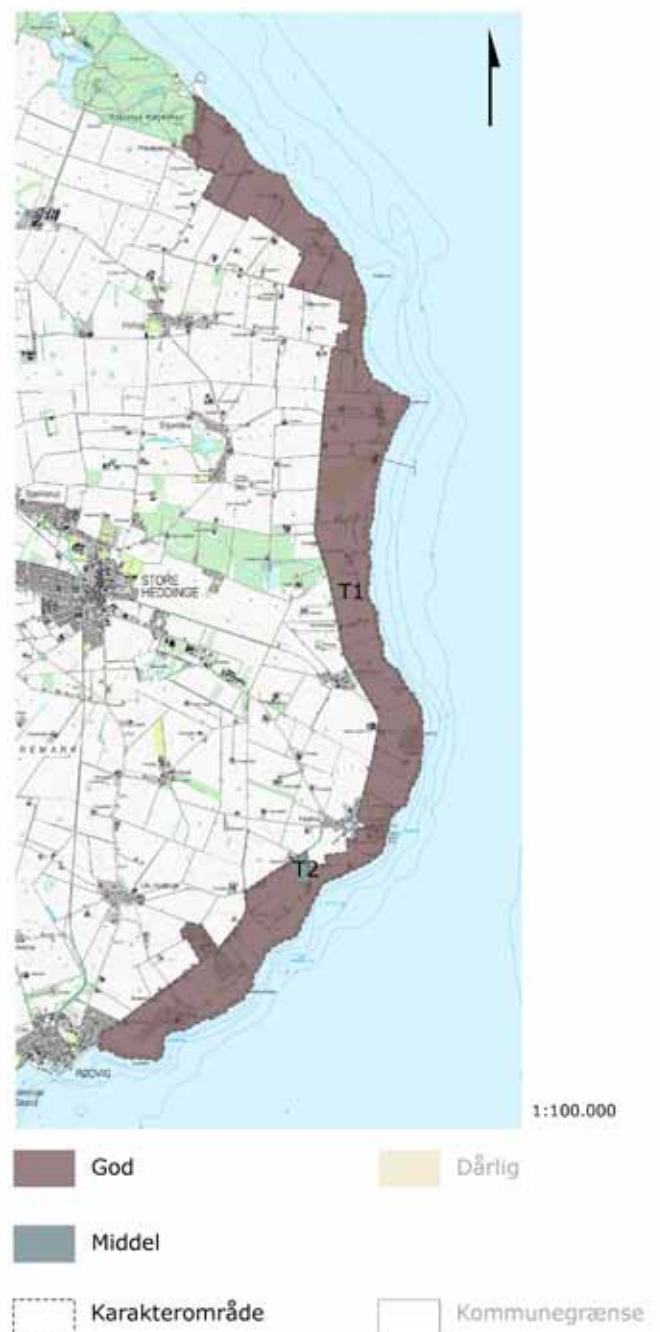
T1: Områdets tilstand er generelt god, fordi alle de oplevelsesrige delområder er godt vedligeholdt og selv om der er en påvirkning af tekniske anlæg, er mange af de anlæg en del af landskabets kulturelle oprindelse, fordi de hører til de tidligere militære anlæg.

Området holdes åbent med lave 1-årige afgrøder, hvilket er afgørende for dette områdes karakter.

Langs med klintens overkant er der et smalt bånd, som ikke dyrkes, fordi det teknisk ikke kan lade sig gøre at køre for tæt på kanten med store maskiner. Der er risiko for at hele dette stykke gror til med krat og skov, hvilket ses på nogle delstrækninger. For meget tilgroning vil svække tilstanden i dette område.

Områder i middel tilstand

T2: Et lille område er tilplantet med skov, hvilket ikke stemmer overens med områdets karakter af åbent landbrugslandskab. Derfor vurderes dette område til at have en middel tilstand.

Holtug Kridtbrud, et sårbart Natura2000 område.

Sårbarhed

Særligt sårbare områder

S1: Området er sårbart overfor opførelse af vindmøller og master, fordi de vil dominere og forstyrre de rumlige og visuelle oplevelsesværdier, der er i området. I dette område er det klinten, der skal dominere som det største element. En vindmølle på 150 m set i forhold til klinten, som på det højeste sted er 41 m vil få klinten til at virke mindre skalamæssigt. Master ses i forvejen i området, men området er alligevel sårbart overfor opførelse af flere, idet landskabet i høj grad er horisontalt. Generelt er området sårbart overfor byggeri, skovrejsning og tilgroning, både fordi området er meget åbent og fordi de udsigter der er (også fra andre områder) til havet og klinten er vigtige. Havet og klinten er jo netop områdets kendetegn. Området er også sårbart overfor råstofgravning. For mange huller vil udhule landskabskarakteren som primært beror på dyrkningsfladens pludselige brud i klinten.

S2: Holtug kridtbrud er et af de sårbare steder overfor øget færdsel, fordi slitage og affald kan medføre en forringelse af naturen og forholdene for vandsalamanderen.

S3: Ændret anvendelse af den tidligere kaserne på Mandehoved: Selve kaserneområdet er ret robust, da det er indrettet til tung trafik. Det er dog sårbart overfor ændringer af bygningerne, da det er dem der bærer kendetegnene for et militært anlæg (kasernebyggeri).

S4: Eskadrille 543: Området og det tidligere militære anlæg er robust i forhold til et øget antal besøgende. Det er dog sårbart i forhold til ændringer, som kan sløre den militære struktur. De byggede terrænformer, som mange steder er ret stejle er sårbare overfor færdsel, der hvor de ikke er befæstede, idet slitage på plantedækket kan forårsage små mudderskred ved regn og derved ændre formen.

S5: Højerup er med kirken og dens omgivelser et kulturhistorisk interessant sted, som samtidig giver mulighed for at opleve klinten på tæt hold. Området er meget kompakt rent oplevelsesmæssigt og fremhæver klintens dramatiske natur. Området er sårbart overfor ændringer.

 Særligt sårbart

 Karakterområde

 Kommunegrænse

Anbefalinger

Anbefalinger til områdets planlægning og forvaltning

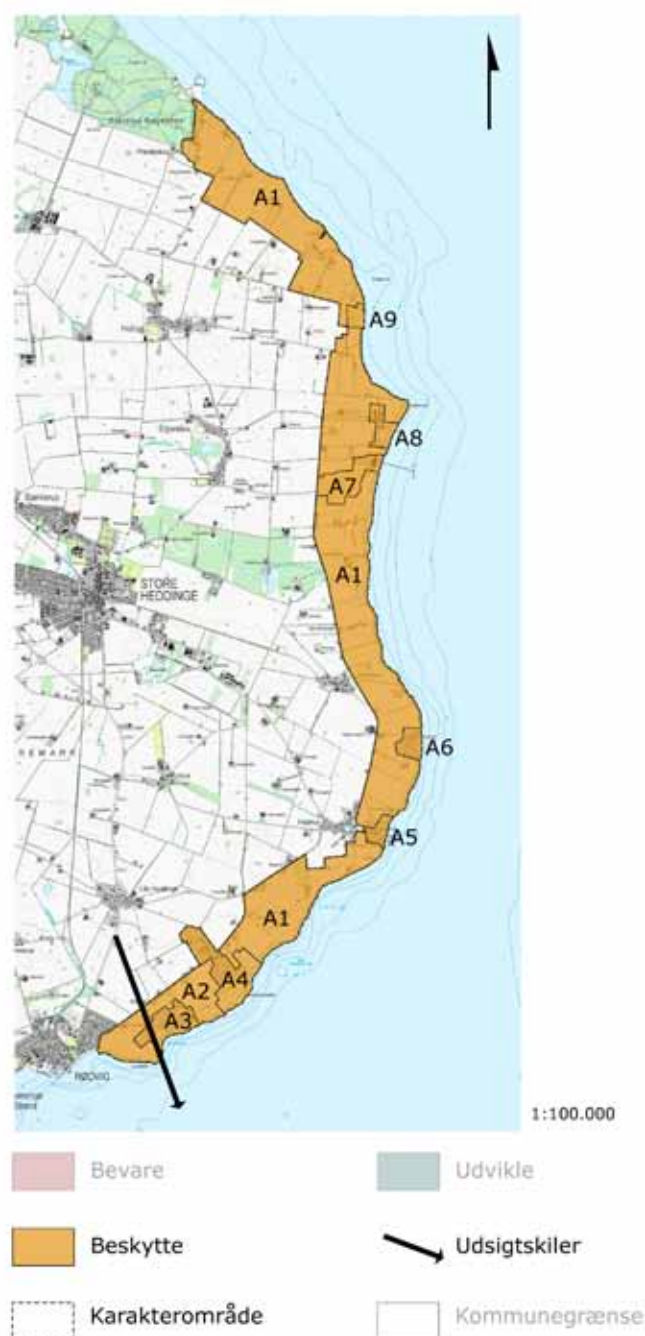
Hele området bør beskyttes, men der er forskellige hensyn at tage i delområderne. Landskabet udpeges ikke som bevaringslandskab, da det er et af de områder, der har ændret sig mest og stadig gør det. Klinten forandrer sig hele tiden. Råstofudvindingen er stadig i produktion og med klintens turismepotentiale vil der være behov for en lille udvikling. Det er dog heller ikke et udviklingsområde, for udviklingen bør og må ske under stor bevågenhed og med respekt for de kvaliteter landskabet byder på i dag.

Både de tidligere militære anlæg og råstofgravene bærer kulturspor i form af en kraftig terrænpåvirkning. Der er imidlertid forskel på deres karakter. Kridt- og kalkbruddene har en grov karakter, som ikke er så sårbar overfor yderligere terrænændringer i bruddene, dog bør de ikke fyldes op, men bevare deres karakter af en industriel udnyttelse. De tidligere militære anlæg har et nøje tilrettelagt og meget konstrueret terræn. De fint og skarpt formede jordvolde og køreveje er sårbare overfor selv den mindste ændring af terrænet.

A1: Landbrugsfladen, som går helt ud til klinten, bør holdes åben og fortsat dyrkes med lave landbrugsafgrøder. Skovrejsning, ny bebyggelse og tekniske anlæg bør undgås, særligt store vindmøller og voluminøse bygninger. Klintekanten har tendens til at gro til i buske og træer. Det er vigtigt at tilgroningen holdes under kontrol, så udsynet til hav og klint sikres på turen ad trampestien. Tilgroningen kan dog godt i et begrænset omfang være med til at give en varieret oplevelse af stedet. Udvidelsen af kalkoverdrevene vil give en større variation i oplevelsen langs klinten, men det er vigtigt at landbrugsfladen får lov til at strække sig ud til klintens kant de fleste steder. Kalkoverdrevene har typisk en lav urtebevoksning, så de vil ikke påvirke karakteren af det flade horisontale landskab. Området bør holdes åbent som et horisontalt landskab og det vil sige at evt. master og lignende anlæg, som har en vertikal struktur bør placeres i umiddelbar nærhed af de steder, hvor der findes vertikale strukturer i forvejen.

A2: Det er her særlig vigtigt at holde området åbent for at sikre udsigten fra Lille Heddinge og vejen til Rødvig. Tilgroning af klintekanten er derfor uønsket. Skovrejsning, bebyggelse og tekniske anlæg bør ligesledes undgås.

A3: Boesdal Kalkbrud bør i vid udstrækning bevares,

men kan tåle terrænen ændringer af mindre omfang idet terrænet i forvejen er bearbejdet og nyskabt. Opvækst af træer og buske bør fjernes for at fremme overdrevskarakteren. Der kan med fordel etableres befæstede arealer i tilknytning til Pyramidens indgang og hovedfærdselsarealer, så aktiviteterne kan foregå på en sikker måde og så sliddet på naturarealerne mindskes. Belægninger bør dog holdes på et absolut minimum. Ny bebyggelse skal begrænses størrelsesmæssigt og bør kun opføres ovenfor bruddet.

A4: Stevnstfort, forsvarsanlæg og kasernebygninger. Området bør i høj grad bevares som koldkrigsmonument og -landskab. Ændringer i terræn bør undgås, men området kan tåle opsætning af master og antenner, da der i forvejen er mange tekniske anlæg. Vindmøller bør ikke opsættes her, da de vil virke dominerende og fremmede i området. Ny bebyggelse bør begrænses og indpasses nøje i området. Skovrejsning og tilgroning bør undgås for at bevare den åbne flade karakter ud til kysten.

A5: Højerup. Mindre ændringer i området til servicering af turister vil kunne give et løft til oplevelsen. Udvikling bør dog ske med største forsigtighed og bebyggelse, skovrejsning og tekniske anlæg bør undgås.

A6: Fyret og Eskadrille 543. Terrænen ændringer og skovrejsning bør undgås. Området kan dog bære lette tekniske anlæg som fx antennemaster, da der i forvejen hører trådhegn, master og antenner til karakteren af et militært anlæg. Vindmøller og voluminøse anlæg bør undgås, da de ikke er en del af karakteren for et militært anlæg. Ny bebyggelse bør begrænses og lokaliseres i sammenhæng og overensstemmelse med eksisterende bygninger.

A7: Stevns Kridtbrud. Et meget spændende sted som bør bevares for eftertiden. Produktionsanlæg og den lange pier kan med fordel, når produktionen ophører, omdannes til andre formål med oplevelser for øje. Skovrejsning og tilgroning bør undgås, og gravehullet bør bevares ligesom Boesdal og Holtug og omdannes til en rekreativ perle.

A8: Mandehoved. Området bør så vidt muligt bevares i sit udseende med landskab og bebyggelse men kan omdannes til andre formål. Lette tekniske anlæg som antennemaster kan opstilles her, men vindmøller og mere voluminøse anlæg bør undgås, jf. A6. Ny bebyggelse bør underordnes eksisterende byggeri og indpasses nøje i områdets karakter.

A9: Holtug Kridtbrud bør bevares som lysåbent

kalkoverdrev. Mindre terrænen ændringer må forekomme, da terrænet i forvejen er nyskabt og det anbefales at befæste hovedstien med fx grus eller stenmel så færdselsstrømmen kan styres på en bæredygtig måde og sliddet minimeres. Tilgroning med træer og buske bør undgås. Tekniske anlæg bør helt undgås og bebyggelse bør begrænses til små bygninger i forbindelse med p-pladsen. Området findes egnet som uforstyrret landskab.

